

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil takke for den helt overvældende positive modtagelse, ordførerne har givet min redegørelse her i dag.

Det er en rigtig konstatering, at denne redegørelse ikke indeholder regeringens tanker om, hvad der skal gøres. Det, vi har ønsket, er at få klarlagt, hvilke problemer der foreligger angående de små øer. For at få det så livsnært som muligt har vi bedt de små øer om at fremkomme med de problemer, de synes de har. Derefter har vi prøvet at samle alt, hvad der kunne være af problemer, og så har vi ønsket at lægge det frem for folketinget her og spørge: hvad skal vi gøre ved det? Derfor er det en rigtig konstatering, Hove Sørensen var inde på: ønsket fra min side er at få jeres synspunkter frem, sammenholde dem med de løsningsforslag, som vi også har fået fra øerne, og så prøve derudfra at formulere en samlet øpolitik.

Jeg vil gerne gå ind på indlæggene fra de enkelte ordførere, men forinden vil jeg godt komme med nogle generelle betragtninger. Det er rigtigt, som det er sagt fra nogle af ordførernes side, at mange af problemerne for de små øer også findes andre steder i samfundet. Her trækkes i høj grad tråde ud til landsbysamfundene. Befolkningstallet er dalende i mange af de små samfund, og samtidig forsvinder købmænd, skoler osv. Landbruget bliver mekaniseret, de lokale mejerier bliver nedlagt, industrialiseringen udkonkurrerer den lille håndværker. Det billede er øernes, men det er også landsbysamfundenes.

På småøerne forstærkes disse problemer af, at der ikke er de samme valgmuligheder, som man har på fastlandet. Øboerne er helt afhængige af færgerne, hvorimod beboerne på fastlandet næsten altid kan finde alternative transportmuligheder. Derfor er jeg meget glad for den klare præcisering, ordførerne her har givet af, at det er rigtigt, når vi opfatter færgetrafikken som øernes livsnerve. Set i rent økonomisk perspektiv er det muligvis urentabelt at opretholde de små øsamfund, men den økonomiske synsvinkel kan ikke være afgørende, når vi nu her skal drøfte videre frem de muligheder, som vi skal tage fat på for de små øer.

Hvis vi alligevel bliver ved økonomien et øjeblik, så kunne man da godt tænke sig at stille spørgsmålet: hvis man nu på grundlag

af en kortsigtet økonomisk fordel lod vore små øsamfund gå til grunde, hvad ville det så ikke koste i det lange løb? Uden de tætte kontakter mellem menneskene, det overblik og den forbindelse til de kulturelle rødder, som de små samfund bærer, kunne der opstå nogle vældig store sociale problemer. Vi ser jo, hvad der sker i dele af byer i disse år, hvor netop sådanne værdier går tabt. I et civiliseret land er sociale problemer en kostbar affære. Også rent økonomisk set vinder man altså i det lange løb intet ved at lade de små samfund i stikken.

Øboerne stiller trods de mange vanskeligheder ikke ublu krav, bl.a. fordi de godt ved, at det koster noget at være øbo. Øboerne ønsker først og fremmest en mere fleksibel og smidig administration af de regler, der er udarbejdet ud fra andre forudsætninger, primært et større befolkningsgrundlag. Jeg er meget glad for, at ordførerne så klart i dag også har præciseret, at netop på disse felter må vi have fat så hurtigt og så effektivt, som det kan lade sig gøre. Eksistensgrundlaget på de små øsamfund er erhvervsmuligheder, erhvervs muligheder, der skaber arbejdspladser, som igen giver muligheder for bedre serviceforsyning. Selv en enkelt arbejdsplads, som en af ordførerne sagde, mere på en ø har kolossalt stor betydning for dette lille samfund. Det er rigtigt.

Hvis man vil have f.eks. en familie med børn til at blive på øerne og bosætte sig dér, så må der være en skole i hvert fald for de yngste årgange, men i dag er skolen nedlagt på 8 af de små øer. Forleden stod vi på en skole og konstaterede, at der var 18 elever fordelt over 7 årgange. Ja vel, det var dog rimeligt at opretholde sådan en skole. Men man kommer jo til at se mørkt på det, når man så samtidig får at vide, at i de årgange, der i dag ligger fra 0 til 7 år, er der kun 2 børn. Det er sådanne problemer, der giver bekymring på småøerne. Det er sådanne problemer, vi må have fat på, også sådan, at vi kan fortælle den befolkning, der er: vi må hjælpe hinanden, så I ikke skal være bange for, at I ikke skal kunne få jeres børn undervist på den ø, I bor på.

Befolkningsudviklingen i Danmark med stadig flere ældre har de små øer jo kendt til i lang tid. Af beboerne på de små øer er 25 pct. over 65 år, mens procenten som helhed for hele landet kun er 15. Det siger noget om